

Notă explicativă la Capitolul 10 – Impact transfrontieră

Cuprins:

1. Evaluarea impactului modificării cadrului legal relevant asupra Proiectului și/sau asupra Raportului EIM..... 139
 2. Actualizări la Capitolul 10 – „Impact transfrontieră” 139
-

Data

25 Octombrie 2010

Autor

Marilena Pătrașcu

Conținut detaliat:

1. Evaluarea impactului modificării cadrului legal relevant asupra Proiectului și/sau asupra Raportului EIM

Cadrul normativ relevant pentru capitolul 10 din Raportul EIM nu a suferit modificări relevante din perspectiva Raportului EIM, astfel încât să se impună modificarea / actualizarea acestuia.

- **H.G. nr. 445/2009, Ordinul nr. 860/2002** – la data depunerii Raportului EIM, legislația relevantă privind evaluarea impactului asupra mediului era concentrată în următoarele acte normative: H.G. nr. 918/2002, Ordinele Ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 860/2002, 863/2002 și 864/2002. Până în prezent, atât H.G. nr. 918/2002, cât și Ordinul nr. 860/2002 au fost abrogate și înlocuite de H.G. nr. 445/2009, respectiv Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 135/2010. Totuși, aceste noi reglementări nu sunt relevante din perspectiva Raportului EIM, deoarece cadrul normativ actual prevede că, în cazul proiectelor transmise în vederea obținerii acordului de mediu înainte de intrarea în vigoare a acestor acte normative noi, acestea rămân supuse procedurii de evaluare în vigoare la momentul depunerii solicitării (art. 32 din H.G. nr. 445/2009).
- **Ordinele 863/2002 și 864/2002** – aceste acte normative nu au suferit modificări de la data depunerii Raportului EIM până în prezent.

În concluzie, evoluțiile legislative ale actelor normative care au stat la baza redactării capitolului referitor la impactul transfrontieră nu impun modificări / actualizări ale Raportului EIM.

2. Actualizări la Capitolul 10 – „Impact transfrontieră”

Pe tot parcursul procedurii Espoo, pentru evaluarea în context transfrontieră a impactului asupra mediului indus de dezvoltarea Proiectului, procedură inițiată în ianuarie 2005, Ungaria a abordat două chestiuni fundamentale și pertinente legate de eventualele riscuri care ar putea afecta populația și teritoriul său, prin poluarea râurilor care străbat România și ajung în Ungaria, și anume:

- analiză a riscurilor care să examineze eventualele accidente/scenarii care ar putea provoca deversarea de substanțe poluate în apă;
- o modelare a dispersiei poluanților în bazinul hidrografic din aval de proiect până la granița româno-ungară la Nădlac (în total, o lungime de 595 km de bazin hidrografic).

Pentru a se asigura că toate aspectele asumate în Raportul EIM vor fi implementate, Compania a propus o monitorizare independentă a Proiectului. Până în prezent, Compania a angajat experți independenți renumiți, pentru a revizui și îmbunătăți proiectul și procedurile planificate ale acestuia.

Tabel 1: Principalii experți implicați în evaluarea impactului transfrontieră

Compania	Nume Expert	Domeniu de analiză
NGI	Dr. Suzanne Lacasse	analiză de risc
	Dr. Kaare Hoeg	analiză de risc
MWH	Patrick Corser	proiectarea și exploatarea iazurilor
Universitatea Reading, UK	Prof. Paul Whitehead	model de dispersie
Universitatea Tufts, Boston, SUA	Prof. Steve Chapra	model de dispersie
UTCB	Prof. Dan Stematiu	proiectarea și exploatarea iazurilor
UBB, Eny Science	Prof. Alexandru Ozunu	analiză de risc
Aurifex	Stuart Smith	gestionarea cianurilor, tehnologii de procesare a minereurilor
Tetra Tech	Mike Henderson	iazuri de decantare și baraje
Universitatea Alberta	Prof. Norbert Morgestern	iazuri de decantare și baraje

Studiul de modelare a dispersiei „Strategia de curățare, Evaluarea de Risc și Analiza Poluării Accidentale la Roșia Montană” efectuat de prof. Paul Whitehead, dr. Suzanne Lacasse și Patrick Corser în anul 2007 și actualizat în 2009 (*Anexa NE_Cap 10_01*) pentru a răspunde îngrijorărilor exprimate de către publicul interesat în etapa de informare și consultare publică (iulie-august 2006) a concluzionat faptul că:

- Proiectul va îndepărta majoritatea surselor istorice de ape acide din Roșia Montană și Corna care actualmente poluează sistemele hidrografice cu metale de tipul cadmiu, plumb, zinc, arsen, cupru, fier, mangan, nichel, crom și magneziu

- Probabilitatea producerii unui accident cu deversare de substanțe toxice este foarte redusă (1:1.000.000 ani). Deversarea apărută după un accident nu va avea ca rezultat depășirea standardului de calitate stabilit pentru apa de suprafață sau apa potabilă, nici măcar în imediata sa vecinătate – cu excepția situațiilor în care debitul de apă este scăzut. Chiar și într-un astfel de caz, contaminarea cursului de apă ar depăși temporar și până la o anumită limită nivelurile admise de standardul de calitate pentru ape de suprafață pentru indicatorul cianuri pe o distanță de doar 80 km în aval.

- O completare a studiului de dispersie a fost efectuată în iunie 2009 prin raportul din *Anexa NE_Cap 10_02* ca urmare a analizei situațiilor de risc pentru iazul de decantare Corna „Evaluare de Risc, Roșia Montană, România” (Institutul Geotehnic din Norvegia, aprilie 2009), concluzionând că: „În orice fel de condiții, riscul de apariție a unui accident este extrem de mic. Nivelul de contaminare în cazul unui accident este un nivel limitat și temporar. În cele mai multe situații, chiar și în cazul unui asemenea accident, calitatea apei râului rămâne în continuare sub limitele stabilite de standardul de calitate al apelor de suprafață și a apei potabile, chiar și la locul de deversare în râu. În toate situațiile, aceste condiții de siguranță sunt restabilite cu sute de km înainte ca apele deversate să atingă granița ungară. Analiza de risc stabilește faptul că orice alt caz de producere de pagube este nerealist. Riscul foarte scăzut de producere a accidentelor și beneficiile clare aduse mediului ca urmare a curățării acestuia vin să ofere un beneficiu general pentru mediu ca urmare a realizării proiectului”.

RMGC și-a asumat diferite angajamente și este pregătită să discute cu persoanele interesate din Ungaria alte modalități de colaborare și modalități de îndeplinire a acestor angajamente. După cum s-a descris în detaliu în documentația anterior înaintată, compania a inclus în cadrul proiectului tehnic și a planurilor operaționale:

- Numeroase dispozitive de monitorizare care să detecteze calitatea apei, chimismul sterilelor de procesare, nivelurile apei care creează presiuni hidrostatice și orice altă deformare structurală sau deplasare a barajului;
- Raportarea regulată a rezultatelor și informarea imediată a publicului a condițiilor excepționale și diferite față de situația normală, inclusiv a tuturor autorităților relevante și organizațiilor responsabile să intervină în asemenea situații;
- Procedurile de intervenție în situații de urgență sunt, de asemenea, parte a planurilor operaționale implicând utilizarea procedurilor APELL din cadrul UNEP, pentru a se asigura de existența obiectivelor, capacităților și procedurilor pentru alarmarea părților, autorităților și organizațiilor relevante și pentru implementarea măsurilor pre-planificate corespunzătoare pentru reducerea impactului și pentru a corecta orice eveniment accidental, dacă acesta apare;
- Pentru a se asigura faptul că orice parte afectată de pagube de ordin personal, asupra proprietății sau asupra intereselor economice are mijloace de recuperare a pagubelor care nu depind de bunăvoința companiei sau a oricărei autorități, compania și-a asumat obligația de a încheia o asigurare corespunzătoare și de a contracta arbitraj internațional pentru stabilirea despăgubirilor;
- Codul Internațional de Management al Cianurilor a fost dezvoltat după accidentul de la Baia Mare, pentru a se preveni repetarea unor accidente de acest fel. Compania este parte semnatară a acestui cod și și-a luat angajamentul de a respecta cele mai înalte standarde recunoscute ale acestuia (pentru toate aspectele privind gestionarea cianurilor din faza de producție până la transport, utilizare, detoxificare și administrarea deșeurilor). Acest cod necesită inspecție în mod regulat și verificare din partea experților independenți desemnați de această organizație de monitorizare;
- Pe parcursul exploatării, vor fi asigurate fondurile pentru lucrările de reabilitare și resursele vor fi puse la dispoziție pentru fiecare zonă care necesită reabilitare. Aceste resurse vor fi înapoiate companiei doar după confirmarea finalizării, în mod corespunzător, a lucrărilor. Mai mult, în acest caz, locul este în prezent o exploatare minieră abandonată și aceste condiții generează o scurgere semnificativă de ape acide cu metale grele, care poluează sistemul hidrografic. Poluarea ajunge în Ungaria și face viața acvatică imposibilă și inexistentă în apropierea amplasamentului. Dezvoltarea minei va îndepărta efectiv toți acești agenți de contaminare (conform studiilor menționate mai sus), în beneficiul tuturor celor situați în aval – și va asigura un echilibru ecologic pozitiv.

Pentru a se asigura și mai mult că toate angajamentele asumate de companie sunt implementate, compania a propus implementarea unui proces independent de monitorizare și revizuire a intereselor publice aferent Proiectului Roșia Montană, pentru a asigura răspunderea și conformarea la standardele propuse. Compania va încheia un protocol care va specifica angajamentele sale (pe probleme de mediu, sociale, economice, financiare și patrimoniale) și va stabili proceduri corespunzătoare pentru ca proiectul să fie monitorizat și auditat periodic sub controlul unui grup independent de experți (o colaborare a unor organizații neguvernamentale străine și românești și chiar fundații sau experți independenți care vor avea – în conformitate cu protocolul și având susținerea personalului calificat – acces pentru a monitoriza și insista asupra conformării cu standardele în vigoare, furnizând transparență și responsabilitate pentru toate etapele din cadrul revizuirii și implementării proiectului).

Organizațiile și persoanele care vor participa în acest parteneriat trebuie să împărtășească viziunea companiei conform căreia asemenea proiecte au potențialul de a fi realizate în mod sigur și în interesul public, acordând prioritate practicilor bune de mediu și dezvoltării durabile, practicilor aferente exploatarea miniere responsabile, precum și criteriilor și procedurilor de conducere care sunt corecte, oneste, transparente și ghidate de interesul public al tuturor comunităților afectate.

Toate acestea demonstrează că Proiectul Roșia Montană va deveni un model de protejare a interesului public și un model de metode transfrontieră pentru alte proiecte și activități care presupun expuneri și riscuri transfrontieră de mediu și va constitui un precedent pentru autorități, care vor face referire la acest proiect ca fiind standardul prin care se protejează interesul național și cel public al unei țări vecine (în acest caz Ungaria).

În acest caz, standardele respectate asigură următoarele:

- Ungaria nu va fi expusă riscurilor de mediu datorate proiectului
- conformarea va fi monitorizată în mod transparent.

Întrebările și temerile Ungariei, precum și riscurile, vor fi luate în considerare și adresate în detaliu în materialele viitoare. Compania este gata să discute și să aducă experți competenți pentru a purta un dialog cu autoritățile maghiare pe tema tuturor acestor chestiuni.